

PERGALĖ

Čapajevo v. kolūkio III brigados kolūkiečiai baigė bulviakasį! SEKITE PIRMŪNŲ PAVYZDŽIU!

BULVĖS NUKASTOS

Iš pat pirmųjų dienų Čapajevo vardo žemės ūkio artelės trečios laukininkystės brigados kolūkiečiai sparčiai kasė bulves. Užvakar brigados nariai sėkmingai užbaigė bulviakasį. Iš 10 ha ploto brigada prikasa virš 100 tonų bulvių. Tai jau neblogas derlius. Šiuo metu bulvių plotai dar kartą perariami, kruopščiai išrenkamos likusios bulvės. Brigada tuojau pradės bulvių pardavimą valstybei.

S. LAVRUCHINAS
Kapūstynės kultūros namų
direktorius

BAIGIA DARBĄ

Mūsų kolūkio bulvių laukuose vyksta atkakli kova už spartesnį bulviakasio užbaigimą.

Siuose darbuose pirmąją pirmą, Alfonso Paurio vadovaujama laukininkystės brigada. Šiandien ar rytoj šios brigados nariai baigs kasti bulves 12 ha plote.

Artėja prie galo darbas ir trečioje laukininkystės brigadoje. Iš turimų kolūkyje 53 ha bulvių jau nukasta 45 ha.

Pergalę pasiekia žmonės. Kolūkietės Elžbieta Vainikičiūtė, Antonina Kačianskaitė ir daugelis kitų prikasa po 600—700 kg bulvių per dieną. Artimiausiomis dienomis kolūkis baigs kasti bulves.

V. Kuodytė
Kalinino vardo kolūkio
sąskaitininkė

JIE DIRBA SPARČIAI

Greit kasamos bulvės „Tarybinio artojo“ kolūkio penktoje laukininkystės brigadoje, kuriai vadovauja komunistas drg. Vaitkevičius. Iš pasodintų 14 ha, bulvės jau nukastos nuo 11 ha ploto. Artimiausiomis dienomis brigada baigs bulviakasį.

J. Vernalis

Padėjėjų belaukiant

— Savo jėgomis bulvių nebeuikasim, — taip kalba „Pirmūno“ žemės ūkio artelės antros laukininkystės brigados brigadininkas Henrikas Piesliakas. — Nėr kam pas mus kasa. Gi neduos gal bulvėms užšalti, atsiųs žmonių...

Tuo, kad antroje laukininkystės brigadoje daug mažiau darbo rankų, kaip kitose brigadose, brigadininkas teisis, bet, kad visai nebūtų kam kasa, tai tik išsisukinėjimas. Apie tai, kodėl brigadoje žlugdomas bulviakasis, kalba kad ir tokie faktai.

„Seštadienio rytmetis. Brigados arklidėje triukšminga. Vienas reikalauja iš arklinio arklio, antras ruošiasi skūstis brigadininkui, girdi, vežimo netekę, trečias triukšmauja, jog ir jam plūgas reikalingas. Ne, ne j visuomeninius brigados bulvių laukus taip skuba kolūkiečiai. Greitu laiku ima virsti vagos pasodybiniuose artelės narių skyvuose. O kolūkio laukai tušti, nieko nesimato besidarbuojant ir prie brigados bulvių.

Praeitais šeštadienis ne vienintelė diena, kada antros laukininkystės brigados žmonės, negaudami iš brigadininko drg. Piesliako jokios užduoties, krapštosai sau prie namų. Brigadinin-

kas, žinoma, su kolūkio valdybos žinia, dosnus dienomis kolūkiečiams. Beveik jokiais darbais nebuvo užimti brigados nariai ir praeitais savaitės penktadienį. Argi negalima buvo kasti bulves?

Toks drg. Piesliako laiko nebranginimas apie nieką gera nekalba. Jo vadovaujama brigada šiais metais išaugino 16 hektarų bulvių. Spalio 5 dieną, kada eilė rajono kolūkių brigadų jau baigė kasti bulves, čia bulviakasio nė nepradėjo. Brigados bulvių plotuose mažiausiai kasdien gali darbuotis 10 kasėjų. Vien su šiomis jėgomis pusantros savaitės bėgyje lengvai galima nukasti bulves. O jeigu mobilizuoti visus brigados žmones, nė hektaro per savaitę neliktų. Tačiau brigadoje įsigalėjo blogas įprotis: neskubėti, laukti kol padės. Ir labiausiai tuo serga pats brigadininkas H. Piesliakas.

„Pirmūno“ kolūkio valdyba turėtų mažiau nuolaidžiai antrajai brigadai, o daugiau reikalauti, gilintis į reikalą. Silpna darbo drausmė, bloga darbo organizacija, mažas reiklumas iš brigadininko pusės — pagrindinės priežastys dėl ko visada atsilieka brigada.

A. Vaikutis

Bulviakasio pirmūnės

Ne tik vasaros darbuose pasižymėjo „Aukštaičio“ žemės ūkio artelės antros laukininkystės brigados kolūkietės Andriūnaitė ir Lašaitė. Bulviakasyje jos taip pat pirmos. Išdirbio normą Andriūnaitė ir

Lašaitė kasdien įvykdo 100—150 procentų. Jų pavyzdžiu seka ir kitos kasėjos. Šiandien brigadoje iš 25 hektarų bulvių jau nukasta daugiau 13 ha.

A. Surikovas

VOKIETIJOS DEMOKRATINEI RESPUBLIKAI— 10 METŲ

5. m. spalio mėn. 7 d. sukanka dešimt metų nuo tos dienos, kai Rytų Vokietijos demokratinės jėgos paskelbė Vokietijos Demokratinės Respublikos sukūrimą.

Per trumpą istorinį laikotarpį pirmoji Vokietijos darbininkų ir valstiečių valstybė įrodė savo gyvybingumą, tapo svarbia politine jėga tarptautiniame gyvenime. Vokietijos Demokratinė Respublika vystosi istorijoje neregėtais tempais. Užtenka pasakyti, kad elektros energijos gamyba 1958 metais palyginti su 1936 metais padidėjo nuo 14 milijardų iki 34,9 milijardų kilovatvalandžių, plieno gamyba per tą laikotarpį — daugiau negu trigubai, rudanglies — beveik pustrėčio karto. Dideli laimėjimai pasiekti mašinų, plataus vartojimo reikmenų gamyboje. Sparčiai kyla žemės ūkis. Sėkmingai vyksta jo pertvarkymas socialistiniais pagrindais. Šiuo metu socialistinis sektorius žemės ūkyje jau sudaro daugiau kaip 50 procentų.

Nežiūrint karo padarytų nuostolių, kurie buvo žymiai didesni negu Vokietijos Federatyvinėje Respublikoje, jaunoji darbininkų ir valstiečių valstybė jau šiandien lenktyniauja su Vakarų Vokietija pagal produkcijos gamybą vidutiniškai vienam gyventojui.

Visus šiuos laimėjimus galima tinkamai įvertinti tik turint galvoje, kad pagrindinės Vokietijos žaliavų — akmens anglies, geležies ir kitų žemės turtų atsargos yra Vakaruose. Vakaruose yra stambūs pramonės centrai, kaip Ruras, Siaurės Reino Vestfalija, kurie palyginti mažai nukentėjo nuo karo. Nežiū-

rint to, Vokietijos Demokratinė Respublika jau prieš kelerius metus pralenkė Vakarų Vokietiją elektros energijos gamyboje vidutiniškai vienam gyventojui ir šiuo metu užima šeštą vietą Europoje. Pažangi visuomeninė santvarka, marksistinės-lenininės partijos vadovavimas, planingas ūkis užtikrina spartesnį liaudies ūkio vystymąsi negu bet kurioje kapitalistinėje šalyje.

Skirtingai nuo Vakarų Vokietijos, Rytų Vokietijoje po karo buvo likviduoti koncernai, nacionalizuota stambių dvarininkų žemė, įvykdyta žemės reforma. Stambias pramonės įmonės liaudis paėmė į savo rankas. Nacizmas buvo išrautas su šaknimis. Buvo sukurta demokratinė organizacija. Pirmą kartą Vokietijos istorijoje susijungė abi darbininkų partijos — socialdemokratų ir komunistų, buvo pasiekta darbininkų klasės vienybė. Naujoji partija — Vokietijos Vieningoji socialistų partija — tapo vadovaujančia jėga demokratinėse partijose.

Vokietijos Demokratinės Respublikos sukūrimas buvo posūkio taškas vokiečių tautos gyvenime. Šiandien VDR darbo žmonės sėkmingai kuria socializmą. Demokratinė Vokietijai padeda Tarybų Sąjunga, visos liaudies demokratijos šalys. Panaudodama didžiulį Tarybų Sąjungos Komunistų partijos patyrimą, visų socialistinių šalių komunistų ir darbininkų partijų patyrimą, Vokietijos Vieningoji socialistų partija veda liaudį į visišką socializmo pergalę.

Įvykdytą septynmečio planą, kurio projektas buvo sudarytas dalyvaujant pla-

čiosioms darbo žmonių masėms, realusis uždarbis respublikoje pakils 60 — 65 procentais. Savo pranešime, padarytame Vokietijos Vieningosios socialistų partijos CK VI plenumo, VVSP Centro Komiteto pirminis sekretorius drg. V. Ulbrichtas pabrėžė, kad septynmečio planas padės įvykdyti svarbiausią ekonominį uždavinį — pasiekti, kad maisto produktų sunaudojimas VDR ir plataus vartojimo prekių gamyba vidutiniškai vienam žmogui artimiausiais metais viršytų Vakarų Vokietijos lygį. Tuo bus galutinai įrodytas socialistinės santvarkos demokratinėje Vokietijoje pranašumas prieš kapitalistinę, grobuonišką santvarką Vakarų Vokietijoje.

Pavarčius VDR spaudą, galima rasti aibę pavyzdžių, įrodančių šį pranašumą. Neseniai Nienburgo cemento gamyklos kolektyvas, ruošdamasis tinkamai sutikti Vokietijos Demokratinės Respublikos dešimtmetį, pasiekė naują rekordą — per vieną mėnesį pagamino 76000 tonų cemento. Pranešdamas apie tai savo skaitytojams, laikraštis „Nojes Doičland“ rašo, kad šiemet įmonė pagamins 836000 tonų cemento, tuo tarpu, kai geriausios karo konjunktūros laikotarpio fašizmo laikais per metus vidutiniškai čia buvo gaminama 270000 tonų cemento. Tuomet darbininkai kasdien dirbdavo po 12 valandų, o dabar darbo savaitė čia tęsiasi tik 45 valandas.

Svėsdama savo dešimtmetį, Vokietijos Demokratinė Respublika tvirtai žengia socialistiniu keliu. Jos autoritetas nuolat auga. Ir nežiūrint, to, kad Vakarų kapitalistinės valstybės nepripažįsta jos, ji egzistuoja. Tai yra faktas, su kuriuo Vakarai jau šiandien priversti skaitytis.

Kovodama prieš Vakarų Vokietijos militarizavimą ir apginklavimą atominiu ginklu, už visos Vokietijos suvienijimą į vieningą, taikią ir demokratinę valstybę, VDR kovoja už visos vokiečių tautos interesus, gina juos. Jai priklauso ateitis.

S. SAPKOS (ELTOS) nuotr.

G. Frankas

Kiekvieną dieną Biržų rajono „Ryto“ kolūkyje į bulvių laukus išvyksta dvi bulviakasių ir apie penkiasdešimt rinkėjų. Vidutiniškai iš vieno hektaro prikasa po 100 centnerių bulvių. Bulviakasį pradėjo taip pat „Jaunosios Gvardijos“, „Tarybinio artojo“, „Suostų“ ir kiti kolūkiai.

Nuotraukoje: (iš kairės į dešinę) pirmininkas A. Balčiūnas, agronomas E. Šernas ir Biržų rajono žemės ūkio inspekcijos vyr. agronomas P. Ladyga apžiūri bulves antroje laukininkystės brigadoje.

Kuo skiriasi šis namas nuo kitų namų Petro Cvirkos gatvėje?

Jis toks pat senas, kaip ir jo kaimynai.

Nuo ryto iki vakaro varstomos jo durys.

Kasdien jo šaltas sienas sušildo žmonių balsai.

Bet vis dėlto jis skiriasi... Šio namo istorija — viso Zarasų krašto istorija. Nuo to, kaip keitėsi jo gyventojai, keitėsi epochos mūsų šalyje.

O kad galėtų prakalbėti senelis namas!

* * *

Senąją namo gimimą supa į dešimtmečių miglą nuslinkę metai. Juk jis senesnis už seniausius mūsų krašto žilagalvius. Ir tik legendos perduodamos iš lūpų į lūpas...

Stoje vietoje, kur stovi namas, kadaise buvusi dykynė. Pakeldavęs vėjas ir pustydavęs lakūjį smėlį ežero pakriūtėje. Netoliese dūšaudavo tamsūs pušynai, matydami baudžiauninkų vargus.

Bet ši šviesi pakrantė, atgrežta į pietų saulę, labai patiko visagaliam ispravnikui Zimodorskiui. Jis nutarė pastatyti namą. Ir ne tik namą: įsiveisti aplink puikų sodą, auginti gėles, purenti daržovių lysves. Bet gyvas smėlys, ant kurio neišilaikydavo net kabios laukinės žolės, būtų sudaužę kiekvieno svajones. Tačiau ispravnikas priėmė sprendimą...

lyje. Tyrimai labai svarbūs, ypač dabar, kai neužilgo bus įvykdyta žmogaus svajonė nusikristi į kitas planetas. Mes turime iš anksto žinoti ir atsižvelgti į visus sunkumus bei pavojus, su kuriais gali susidurti pirmieji astronautai.

TSRS ir JAV mokslininkų atlikti tyrimai dirbtiniais Žemės palydovais ir pirmosiomis kosminėmis raketomis parodė, jog Žemės rutulys tartum apjuostas dviem gyvybei pavojingų dalelių juostomis. Šios juostos yra nuo tūkstančio iki 50 tūkstančių kilometrų aukščio viršum Žemės paviršiaus. Ir tikrai netoli magnetinių Žemės polių yra sričių, kuriose nėra šių dalelių. Į šiuos nepavojingus

Ir emė plaukti barkasai ir baržos iš ežero salos į naująją sodybviety. Plaukia baržos su geriausiu juodžemiu iš buvusių vienuolyvais kaliniai, prieš juos išsiunčiant į Sibirą, į amžiną katorgą. Neišlaikydavo kuris nors ir užbaigdavo kančias Zaraso ežero gelmėse.

Kas jie, sukaustytieji? Tai tie patys Zarasų prasiokėliai, kurie svajoję apie žemę. Tai tie patys pilksėmėgiai, kurie slėpė 1863-ųjų metų sukilėlius ir svajoję apie laimę, neužtemdytą dvigalviu paukštvanagiu.

Legendą, — gal ir ne legenda, — pasakoja: ir pakilo smarkus vėjas, ir suoše neramus ežeras. Audra apvertė ir išardė baržas; nugrimzdė jos kartu su savo nelaimingaisiais kaliniais...

Tuo metu kažkas Didžiojoje saloje iškėlęs juodą gedulo vėliavą...

Legendą, — gal ir ne legenda, — pasakoja: ir pakilo smarkus vėjas, ir suoše neramus ežeras. Audra apvertė ir išardė baržas; nugrimzdė jos kartu su savo nelaimingaisiais kaliniais...

Tuo metu kažkas Didžiojoje saloje iškėlęs juodą gedulo vėliavą...

Legendą, — gal ir ne legenda, — pasakoja: ir pakilo smarkus vėjas, ir suoše neramus ežeras. Audra apvertė ir išardė baržas; nugrimzdė jos kartu su savo nelaimingaisiais kaliniais...

Tuo metu kažkas Didžiojoje saloje iškėlęs juodą gedulo vėliavą...

Legendą, — gal ir ne legenda, — pasakoja: ir pakilo smarkus vėjas, ir suoše neramus ežeras. Audra apvertė ir išardė baržas; nugrimzdė jos kartu su savo nelaimingaisiais kaliniais...

Tuo metu kažkas Didžiojoje saloje iškėlęs juodą gedulo vėliavą...

Legendą, — gal ir ne legenda, — pasakoja: ir pakilo smarkus vėjas, ir suoše neramus ežeras. Audra apvertė ir išardė baržas; nugrimzdė jos kartu su savo nelaimingaisiais kaliniais...

Tuo metu kažkas Didžiojoje saloje iškėlęs juodą gedulo vėliavą...

Legendą, — gal ir ne legenda, — pasakoja: ir pakilo smarkus vėjas, ir suoše neramus ežeras. Audra apvertė ir išardė baržas; nugrimzdė jos kartu su savo nelaimingaisiais kaliniais...

Tuo metu kažkas Didžiojoje saloje iškėlęs juodą gedulo vėliavą...

Legendą, — gal ir ne legenda, — pasakoja: ir pakilo smarkus vėjas, ir suoše neramus ežeras. Audra apvertė ir išardė baržas; nugrimzdė jos kartu su savo nelaimingaisiais kaliniais...

Tuo metu kažkas Didžiojoje saloje iškėlęs juodą gedulo vėliavą...

Legendą, — gal ir ne legenda, — pasakoja: ir pakilo smarkus vėjas, ir suoše neramus ežeras. Audra apvertė ir išardė baržas; nugrimzdė jos kartu su savo nelaimingaisiais kaliniais...

Tuo metu kažkas Didžiojoje saloje iškėlęs juodą gedulo vėliavą...

Legendą, — gal ir ne legenda, — pasakoja: ir pakilo smarkus vėjas, ir suoše neramus ežeras. Audra apvertė ir išardė baržas; nugrimzdė jos kartu su savo nelaimingaisiais kaliniais...

Tuo metu kažkas Didžiojoje saloje iškėlęs juodą gedulo vėliavą...

Legendą, — gal ir ne legenda, — pasakoja: ir pakilo smarkus vėjas, ir suoše neramus ežeras. Audra apvertė ir išardė baržas; nugrimzdė jos kartu su savo nelaimingaisiais kaliniais...

Tuo metu kažkas Didžiojoje saloje iškėlęs juodą gedulo vėliavą...

Legendą, — gal ir ne legenda, — pasakoja: ir pakilo smarkus vėjas, ir suoše neramus ežeras. Audra apvertė ir išardė baržas; nugrimzdė jos kartu su savo nelaimingaisiais kaliniais...

Tuo metu kažkas Didžiojoje saloje iškėlęs juodą gedulo vėliavą...

Legendą, — gal ir ne legenda, — pasakoja: ir pakilo smarkus vėjas, ir suoše neramus ežeras. Audra apvertė ir išardė baržas; nugrimzdė jos kartu su savo nelaimingaisiais kaliniais...

Tuo metu kažkas Didžiojoje saloje iškėlęs juodą gedulo vėliavą...

Legendą, — gal ir ne legenda, — pasakoja: ir pakilo smarkus vėjas, ir suoše neramus ežeras. Audra apvertė ir išardė baržas; nugrimzdė jos kartu su savo nelaimingaisiais kaliniais...

Tuo metu kažkas Didžiojoje saloje iškėlęs juodą gedulo vėliavą...

Legendą, — gal ir ne legenda, — pasakoja: ir pakilo smarkus vėjas, ir suoše neramus ežeras. Audra apvertė ir išardė baržas; nugrimzdė jos kartu su savo nelaimingaisiais kaliniais...

Tuo metu kažkas Didžiojoje saloje iškėlęs juodą gedulo vėliavą...

Legendą, — gal ir ne legenda, — pasakoja: ir pakilo smarkus vėjas, ir suoše neramus ežeras. Audra apvertė ir išardė baržas; nugrimzdė jos kartu su savo nelaimingaisiais kaliniais...

Tuo metu kažkas Didžiojoje saloje iškėlęs juodą gedulo vėliavą...

Legendą, — gal ir ne legenda, — pasakoja: ir pakilo smarkus vėjas, ir suoše neramus ežeras. Audra apvertė ir išardė baržas; nugrimzdė jos kartu su savo nelaimingaisiais kaliniais...

Tuo metu kažkas Didžiojoje saloje iškėlęs juodą gedulo vėliavą...

Legendą, — gal ir ne legenda, — pasakoja: ir pakilo smarkus vėjas, ir suoše neramus ežeras. Audra apvertė ir išardė baržas; nugrimzdė jos kartu su savo nelaimingaisiais kaliniais...

Tuo metu kažkas Didžiojoje saloje iškėlęs juodą gedulo vėliavą...

Legendą, — gal ir ne legenda, — pasakoja: ir pakilo smarkus vėjas, ir suoše neramus ežeras. Audra apvertė ir išardė baržas; nugrimzdė jos kartu su savo nelaimingaisiais kaliniais...

Tuo metu kažkas Didžiojoje saloje iškėlęs juodą gedulo vėliavą...

Legendą, — gal ir ne legenda, — pasakoja: ir pakilo smarkus vėjas, ir suoše neramus ežeras. Audra apvertė ir išardė baržas; nugrimzdė jos kartu su savo nelaimingaisiais kaliniais...

Tuo metu kažkas Didžiojoje saloje iškėlęs juodą gedulo vėliavą...

Legendą, — gal ir ne legenda, — pasakoja: ir pakilo smarkus vėjas, ir suoše neramus ežeras. Audra apvertė ir išardė baržas; nugrimzdė jos kartu su savo nelaimingaisiais kaliniais...

Tuo metu kažkas Didžiojoje saloje iškėlęs juodą gedulo vėliavą...

Legendą, — gal ir ne legenda, — pasakoja: ir pakilo smarkus vėjas, ir suoše neramus ežeras. Audra apvertė ir išardė baržas; nugrimzdė jos kartu su savo nelaimingaisiais kaliniais...

nupirko namą sukčius ir į valstybės turto spekuliantas Jonas Juodinis.

Tai buvo pirmas Juodinio karjeros žingsnis į „nepriklausomos respublikos“ ponus, į Zarasų „milijonierius“.

Apie šį namo savininką dar ir dabar gerai atsime- na senesnieji gyventojai. Prisimena ir nejučiomis sugniauzia rankas: „O, kad aš jį dabar sutikčiau! Aš jam parodyčiau...“.

Bet neužbėkime istorijai už akių. Ypač suklestėjo Juodinis per buržuazinę žemės reformą. Mūsų valstiečiai gerai žino šios reformos naudą: žemė perėjo iš vieny išnaudotojų į kitų rankas. Už ropę nesaldesnis ridikas. Už dvarininką ne geresnis buožė. Tartum erkės ant tautos kūno mito tie, kurie skirstė žemę, kurie sėdėjo prie valstybės iš- do. Mes gerai prisimename liūdnai pagarsėjusią Vailokaičio istoriją. Niekuo nuo pagarsėjusio „Lietuvos milijonieriaus“ nesiskyrė Jonas Juodinis, žemės ūkio ir valstybės turto įgaliotinis Zarasų apskrįčiai.

Stai kaip jie dalijo žemę. Buožė ir įmonininkas Kuzma Laukesoje gavo geriausią žemę. Jis perleido Juodiniui vandens malūno įrenginius.

Vencavų kaimo valstietis Stasys Varatinskas neturėjo malūno. Jis tegalėjo Juodiniui atiduoti vestuvinius žiedus, laikrodį, nusi-

vilkti paltą ir už tai gavo kelioliką priesmėlio hektarų.

Tos pačios apylinkės valstietis Stankevičius neturėjo nei žiedų, nei laikrodžių. Bet jis turėjo keturis mažus vaikus ir sergančią žmoną. Stankevičius buvo išvytas iš Juodinio kabinto. Jo pareiškimas su šimtais kitų supelijo valstybės kanceliarijų archyvuose.

O spekuliantas žemė tarpo kaip ant mielių. Dvieju metų laikotarpį Juodinis pasistatė malūną, elektros stotį, įsigijo didoką žemės sklypą Sorokiškyje.

Manote, apie tai nežinojo buržuazinė vyriausybė?

Namo sienos ne kartą matė ūliojančią pas Juodinius žemės reformos pravedimo komisijos pirmininką tautininką Stasiūną.

Bet ir buržuazinei vyriausybei įgriso per daug akiplėšiškas pavaldinys. Juodinis, vis dėlto, ne Vailokaitis, pagaliau, ir ne ministras. Patupdė jį už gro- tų. Greičiau, tai buvo ne bausmė, o apsauga nuo žmonių pykčio. Išstis vekselių maišas buvo prastas Juodinio namuose. Ne vieną ūkininką paleido jų savininkas iš varžytynių.

O dabar įsivaizduokite kalėjimą: sėdi jame už gro- tų tūlas Juodinis ir toliau superka žemę, varo machinacijas...

Įkurtuves senajame name šventė sekantis jo šeimininkas. Kada Rudolfas Adleris ir jo kompanijonai daužė taures už greitą pergalę prie Maskvos, kada gomuriniaus balsais vogravo: „Deutschland, Deutschland, über alles“, bažnyčios pašventory sutratėjo šautuvų salvės.

Didvyrio mirtimi krito vaikas Vytautas Bikulčius.

Komjaunuolio krauju buvo paženklinta naujo šeimininko — landvirdšaftiure- rio R. Adlerio viešpatystė Zarasų žemėje.

Be to, tai buvo tik kukli pradžia.

Kuklios ir Adlerio pareigos — reicho įgaliotinis žemės ūkio reikalams. Girdi, apskritį tvarko jos viršininkas „savasis“ kunigas Steponavičius. „Savieji“ baltaraiščiai ir žmonės šaudė, ir jaunimą į Saksoniją gaudė. O jis, Adleris, teužiama derliaus auginimu, galvijų bandos gerinimu, na ir duoklėmis okupacinei valdžiai. Beje, tas kuklumas išnykdavo, kai Adleris slaptai komanduodavo kunigui Steponavičiui, lietuviškiems nacionalistams. Čia pasireiškėdavo visas gestapo rezidentų Zarasuose valdin- gumas.

Ne be Adlerio žinios ir nurodymų broliški kapai priglaudė Vencavų miške 8 tūkstančius tarybinių piliečių. Yra žinių, kad pats gestapo rezidentas lankėsi žudynių vietoje ir mėgavo- si savo bernų „herojiškumu“.

Ne be Adlerio žinios ir įsakymo sutratėjo šautuvai, nukreipti į beginklius žmo- nes ties Zarasų kapinėmis ir invalidų namais.

Beje, Adleris nesidrovėjo pasinaudoti ir savo pirmta- ko senajame name patyri- mu. Nori valstietis išsipirkti nuo priverčiamų darbų Vokietijoje arba bent atidė- ti duoklę kokiam mėnesiui, veža jo šviesybei lašining- kiaušę, sviestą, kiaušinius... Sako, kad Adleris net pen- kys žodžius lietuviškai mo- kėjė: „der Lašin, die Sveits, das Kiaušis“ ir „Stok! Šaudysim!“.

Ką gi, žodžiai patys rei- kalingiausi okupantui!

O štai ką pasakoja senu- kas G:

„Ir sugalvok tu man pas Adlerį eiti, jo lietuviškais bernais pasiskūsti. Šuns vietoj jie nelaike seno žmo- gaus. Nuėjau, pamačiau, kaip ponai gyvena. Pasi- skundžiau... Dėbtelejo į ma- ne baltomis akimis ir į du- ris parodė. O gonkose du didžiuliai britonai į užpa-

ar liko Mėnulyje nors kiek atmosferos, kuri tolinoje praecityje, tur būt, egzistavo. Pageidautina, kad prieš skrendant žmogui į Mėnulį, mes galėtume „pažvelgti“ į nežinomą mums priešingą Mėnulio pusę. Juk Mėnulis sukasi aplink Žemę taip, kad visuomet būna atsisu- kęs į ją ta pačia puse. Kosminė raketa, aprūpinta televizijos kamera: gali ap- skristi Mėnulį ir perduoti į Žemę priešingos mūsų pla- netos palydovo pusės vaiz- dą.

Kiekvieną kartą paleidus raketą labai svarbu bus sekti jos skridimą. Mums reikia žinoti, kokią erdvės vietą mums rodo prietaisai, kokiame Mėnulio punkte nusileido raketa ir pan. Bet nuosavos šviesos raketa ne- turi. O jos atspindėta Sau-

Manoma, jog tokia priemo- nė gali būti švino sluoks- nis kosminio laivo korpuse. Bet prieš įvyksiantį skridi- mą tai reikia patikslinti.

Mokslininkai susirūpinę taip pat ir tuo, kaip apsau- goti ateities keliautojus nuo įvairių meteorų dalelių, ku- rios gali pasitaikyti kelyje. Susitikimas su mažytėmis meteorų dalelytėmis, tur būt, nesukels rimto pavoj- aus. Bet būna ir gana ne- mažų meteoritų, pavyzdžiui, žinomas Sichočės-Alinio me- teoritas, kuris sverė dešim- tis tonų. Susidūrus raketai su dideliais meteoritais (nors tai ir mažai tikėtina), gali kilti katastrofa.

Būsimiesiems astronau- tams reikia kiek galima daugiau žinoti apie Mėnu- lį ir jo gamtą. Be kita ko, mokslininkai seniai domisi,

kalį iltis suleido. Kvatoja- si germanas iš žmogaus ne- laimės. Stai ir gavau užta- rimą“.

* * *

Rodosi, istorija lapus su- maišė. Senasis namas ant- rąją jaunystę gyvena.

Ne tik jo sienos pasipuo- šė nauju tinku. Ir ne tik naujas stogas...

Pavasarijį namo senatvę įnešė jo naujieji gyventojai — moksleiviai su raudonai- siais kaklaryšiais ir trimis liepsnelėmis ant krūtinės.

Mes kalbamės su pionie- rių namų vedėju Afanasiju- mi Goršanovu.

— Mūsų pionierių na- mus lanko beveik visi mies- te besimoką jaunesniojo amžiaus moksleiviai. Jie sa- vo laisvalaikius praleidžia dvylikos ratelių užsiėmi- muose.

Mes matome laimingą vaikystę bekylančią sklan- dytuvu... Darbininko sūnus Adolfas Labuckas šiandien aviomodelistas, o ryt gal lakūnas...

Jaunos mergaitės susi- kaupusios prie pirmųjų etiudų. Kas žino, gal jos toli pralenks net savo pir- mąją dailės mokytoją.

Gal būt čia, gabijų rat- kų ratelyje, prasideda dar- bininko - išradėjo, darbinin- ko - novatoriaus kelias...

Jaunieji fotografai, dra- mos mėgėjai, sportininkai... Ir pirma specialybė — gel- tonplaukis vaikinukas tam- pa sumaniu ratelio vadovo kinomechaniko Pavlovo pa- galbininku.

Iš namo Petro Cvirkos gatvėje šimtams žmonių prasideda vieškelis į gyve- nimą.

A. Matiukas

Judrioje kryžkelėje.

—☆ ☆—

lės šviesa labai silpna, todėl jos negalima bus pastebėti labai toli nuo Žemės. Norint užfiksuoti raketos par- dėtį tam tikru laiko momen- tu, aplink raketą buvo su- daryta dirbtinė kometa.

Kometas dėl jų formos žmonės dažnai vadina „uo- deguotomis žvaigždėmis“. Kartais kometų uodegos būna tokios didelės ir ryš- kios, kad jas galima pama- tyti paprasta akimi, nors dujų kiekis, iš kurių jos pa- prastai susidaro, būna labai

(Nukelta į 3 psl.).

KELIAS Į KOSMOSĄ ATVERTAS!

Visai neseniai visas pa- saulis, sulaukęs kvėpavimą, sekė pirmąją žmonijos isto- rijoje tarplanetinį skridi- mą. Rugsėjo 12 d. buvo pa- leista daugiapakopė kosmi- nė raketa. Norint nuskris- ti iš Žemės į kitas planetas, reikia, kad greitis siektų 11,2 kilometro per sekundę. Paskutinė, valdomoji mūsų raketos pakopa viršijo šį greitį, ir, įveikusi 379 tūk- stančius kilometrų, pasiekė Mėnulį.

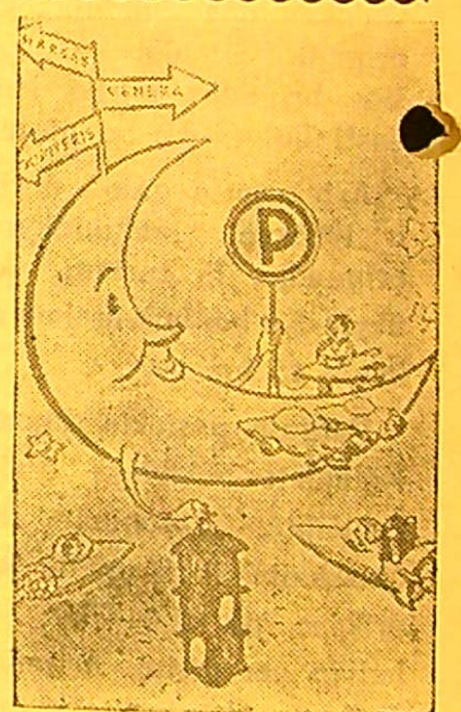
Raketoje buvo įrengta sudėtinga mokslinė apar- tūra, skirta įvairiems tarp- planetinės erdvės tyri- mams. Visi prietaisų duo- menys buvo perduodami į Žemę radio signalų pavi- dalu. Šiuos signalus galima buvo priimti visame pasaū-

lyje. Tyrimai labai svarbūs, ypač dabar, kai neužilgo bus įvykdyta žmogaus svajonė nusikristi į kitas plane- tas. Mes turime iš anksto žinoti ir atsižvelgti į visus sunkumus bei pavojus, su kuriais gali susidurti pir- mieji astronautai.

TSRS ir JAV mokslinin- kų atlikti tyrimai dirbtiniais Žemės palydovais ir pirmosiomis kosminėmis raketomis parodė, jog Žemės rutulys tartum apjuos- tas dviem gyvybei pavojin- gų dalelių juostomis. Šios juostos yra nuo tūkstančio iki 50 tūkstančių kilometrų aukščio viršum Žemės paviršiaus. Ir tikrai netoli magnetinių Žemės polių yra sričių, kuriose nėra šių da- lelių. Į šiuos nepavojingus

„vartus“ ir turi išskristi iš Žemės būsimieji kosminiai laivai. Todėl magnetinio Žemės lauko tyrimas dide- liuose aukščiuose yra labai reikšmingas. Ir jį iširti ga- lima tikta kosminėmis ra- ketomis.

Labai naudingas mokslui ir praktikai kosminių spin- dulių tyrimas už Žemės at- mosferos. Pirma, ateinan- čių iš Visatos gilumos kos- minių spindulių tyrimas leis mums geriau suprasti, kaip atsirado įvairūs cheminiai elementai, iki galo nustaty- ti medžiagos struktūros dėsninumus. Antra, tai padės paruošti priemones gyviems organizmams ap- saugoti nuo kosminių spin- dulių, o tai labai svarbu būsimiesiems astronautams.

Judrioje kryžkelėje.

—☆ ☆—

lės šviesa labai silpna, todėl jos negalima bus pastebėti labai toli nuo Žemės. Norint užfiksuoti raketos par- dėtį tam tikru laiko momen- tu, aplink raketą buvo su- daryta dirbtinė kometa.

Kometas dėl jų formos žmonės dažnai vadina „uo- deguotomis žvaigždėmis“. Kartais kometų uodegos būna tokios didelės ir ryš- kios, kad jas galima pama- tyti paprasta akimi, nors dujų kiekis, iš kurių jos pa- prastai susidaro, būna labai

(Nukelta į 3 psl.).

Prieš porą metų, baigusi septynmetę mokyklą, Eugenia Rumbauskaitė pradėjo dirbti Joniškių rajono „Jaunosios gvardijos“ kolūkyje karvių melžėja. Ji greitai išmoko šio darbo, pamilo jį. Ir štai šiandien kolūkiečiai didžiuojasi šaunia komjaunuole. Eugenia iki rugsėjo 22 dienos iš savo prižiūrimų karvių primelžė po 3500 kilogramus pieno. Dabar Rumbauskaitė pagal pieno primelžimą užima rajone antrąją vietą.

Nuotraukoje: melžėja Eugenia Rumbauskaitė.

M. BARANAUSKO (ELTOS) nuotr.

Kaip atsiranda darbadienių „medžiotojai“

Kiekvienas, patekęs į „Pažangos“ kolūkj, be didelio vargo suras buvusius kukurūzų laukus ir silos tranšėjas. Užtenka pažvelgti į kelią, vėžėse sutraiškytos vartosi burbuolės.

O štai ir vežikai... Rieda vežimai, oriai sėdi juose Kazickas arba Zubovas, o pažvelgi iš šalies — apaudas ima. Ne kukurūzus pažangiečiai veža, o žabus. Kukurūzų šluotos nuvalo kelią, neišsilaiko kuri — nukrenta. Niekas jos nepaima, arkliai ir ratai sumina į purvą.

Dar daugiau kukurūzų iškrenta iš automašinos.

Apeikime buvusius kukurūzų sklypus. Nenupiauti — apipešioti. Čia irgi reikėtų pasiūsti vežiką, kuris prirentų ne vieną centnerį sultingo pašaro.

„Rieda ir rieda kolūkio vieškeliu koros. Kai kurios iš jų visai apytuštės. Sustabdome vieną iš tokių vežikų. Zmogus pasirodė atviras:

— Mums darbadienis svarbu, už jį moka... Todėl ir spaudžiam vežimų skaičių. Ilgiau vežiosim, daugiau gausim, — ir nudarda savo keliu.

Ir čia kyla mintis, ar ne laikas „Pažangos“ žemės ūkio artelei peržiūrėti dar-

badienių priskaičiavimo už darbą sistemą? „Pažangioje“ atlyginama už darbą pasenusia, ne visada save pateisinančia tvarka. Pavyzdžiui, trys kolūkiečiai atvežė prie silos tranšėjos po 80 centnerių kukurūzų žaliuosios masės. Pirmasis šį kiekį sukrovė į 20 vežimų ir už tai gavo 3,75 darbadienio, antrasis suvežė per 16 vežimų ir uždirbo 3 darbadienius, trečiasis paskutinį kukurūzų glėbį atvežė dvidešimt ketvirtuoju vežimu ir į jo sąskaitą įrašyta 4,5 darbadienio. Reiškia, antrajam kolūkiečiui, kuris sugaišo mažiausiai laiko, atlyginama žymiai mažiau, negu tam, kuris važinėjo pustušėmis koromis, nors abu atliko vienodą darbą.

Arba toks pavyzdys. Javų lauke kiekvienas stengiasi piauiti ten, kur blogesnis derlius: girdi, didesnį plotą nupiausia, daugiau pradalgų, o tuo pačiu ir darbadienių išvarysį daugiau. Išeina, kad patys arteles nariai nenori našaus vasarojaus!

Po šių pavyzdžių lieka aišku, kodėl dar pasitaiko tokių, kurie naudą artelei iškeičia į darbadienių „medžiojimą“.

M. Simonaitis

O pienas neteka upeliais...

V. Kudirkos vardo žemės ūkio arteles gyvulininkystės darbuotojai šiais metais įsipareigojo 100 ha žemės naudmenų pagaminti po 150 cnt pieno. Prabėgo devyni mėnesiai nuo tos dienos, kai buvo priimti įsipareigojimai. Arteleje suvesti pieno gamybos rezultatai. Atrodo, jie gana liūdningi: teįvykdyta vos 59 procentai.

Kodėl per devynis mėnesius pagaminta tiek mažai pieno? Iš kiekvienos karvės primelžta po 200 litrų pieno mažiau, negu pernai per tą patį laikotarpį. Tuo pačiu artele jau neteko apie 24 tūkstančius rublių pajamų.

Toli priežasčių ieškoti nereikia. Dideliu stabdžiu pieno gamyboje buvo karvių bergždumas. Nors V. Kudirkos vardo kolūkyje dirbtinio karvių apskelinimo stotis laikoma geriausia rajone, bet arteleje karvių bergždumo nebuvo išvengta. Bergždžios pasiliko net 7 karvės. Savaiame suprantama, jos tapo kitų karvių „išlaikytinėmis“.

O kokiais gyvuliais praėjusiais metais artele papildė karvių bandą? Karvės buvo supirkinėjamos iš kolūkiečių ir, palyginti, gana aukštomis kainomis. Kolūkietis, turėdamas kelias karves, žinoma, kolūkiui pardavė blogesnę, senesnę, mažiau duodančią pieno karvę. Matė ir suprato tai kolūkio vadovai, bet kalbėjo, — naudą, girdi, vis tiek turėsi: per vasarą bus daugiau pieno, o rudėnį mėsa realizuosime. Reiškia, ir su pienu gerai, ir su mėsa neblogai. Deja, du kiškus nušauti nepasisekė.

Labai atsiliepė į arteles karvių piningumą ir tas, kad vasaros metu jos nevėsada buvo šeriamos žaliaisiais pašarais. Kompleksinių brigadų brigadininkai atsitolino nuo darbo fermo-

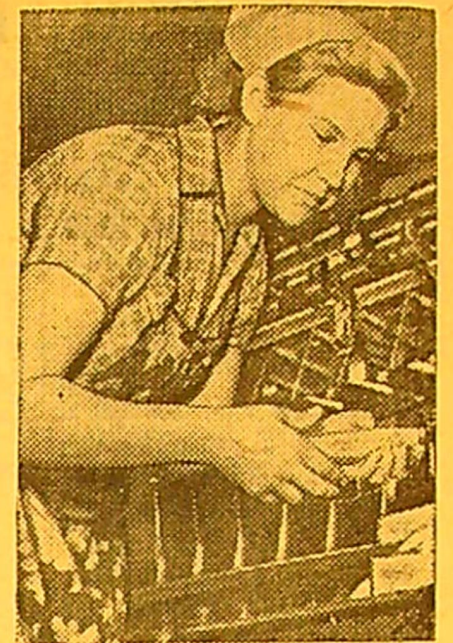
se ir daugiau domėjosi tik laukų darbais, o karvės buvo ganomos blogose ganyklose, ištisomis dienomis papildomai nepašertos. Melžėjų darbas dažnai likdavo be kontrolės.

Pradėjus kalbą apie melžėjų darbą ir jų darbo kontrolę iš kolūkio vadovų pusės, verta apsisotiti truputėli plačiau. V. Kudirkos vardo kolūkyje gyvulininkystės fermų darbuotojams įvestas piniginis atlyginimas. Tai geras dalykas. Bet kolūkio vadovai, įvedus gyvulininkystės darbuotojams piniginį atlyginimą, dažnai užmiršdavo apie jo išmokėjimą. Kartais net po 3 mėnesius nebuvo išmokami pinigai. Tai privedė prie to, kad melžėjos prarado suinteresuotumą dirbti fermoje. O brigadininkai ir arteles valdybos nariai, nenorėdami klausytis teisėtų reikalavimų, stengėsi kuo mažiau joms rodytis.

Negalima neužsiminti, kaip manoma arteleje padidinti karvių bandą ateityje. Telyčaitės — kolūkio karvių bandos ateitis. Kaipgi jos auginamos? Dabar jau ruduo, ypač šaltos naktys, tačiau per naktį jos paliekamos lauke, net ir lietui lyjant. O ką jau kalbėti apie ganyklą? Neprisieda jos ražienose perkeliamos keturis kartus. Papildomai veršeliai nešeriami. Taip auginant, žinoma, produktyvi karvė neišaug.

Iki metų galo liko trys mėnesiai. Aiškiai matosi, jog kudirkiečiai šiais metais prisiimtus įsipareigojimus pieno gamyboje paleido vėjais. Per šiuos tris mėnesius ir skaitant dar praėjusį rugsėjį neįmanoma primelžti tiek, kiek per ankstyvesnius. Tik dėl minėtų trūkumų kolūkis neįvykdys savo įsipareigojimų pieno gamyboje. Tai turi būti rimta pamoka sekantiems metams.

S. Kondratas

BURIATIJOS ATSR. Gelumbės fabrikas Ulan-Udės mieste — viena iš priešakinių įmonių respublikoje. Paskutiniu metu čia pastatyta daug naujų įrenginių. Tai įgalina padidinti produkcijos gamybą 40 proc., išplėsti ir pagerinti jos asortimentą. Šiais metais jau gaminama 50 įvairių spalvų bei raštų audinių rūšių. Įmonės rekonstruavimo bei naujos technikos įdiegimo ir gamybos automatizavimo sąskaita septynmečio pabaigoje fabrikas du kartus padidins audinių gamybą.

Nuotraukoje: komjaunuolė Ala Melnikova. Ji gerai išsivino naują nepertraukiamo veikimo audimo mašiną.

Siaulių rajono „Raudonosios žvaigždės“ kolūkyje baigiama statyti 100 vietų karvidė. Tai naujo tipo pastatas, kuris neturės lubų, o bus uždengtas šilto stogu. Šiai statybai kolūkis sunaudos 20 kubinių metrų miško medžiagos mažiau, negu tokio pat dydžio tvartui su lubomis. Karvidės sienos išmūrytos iš akmenų. Naujame pastate bus įrengta dirbtinio apskelinimo punktas, pašarų sandėlis, patalpa sudėti milžtuvėms ir bidonams, o taip pat melžėjų raudonasis kampeilis.

Panaudojant vietines statybines medžiagas ir sumažinus medienos kiekį, toks pastatas kolūkiui kainuos tik 70 tūkstančių rublių.

Nuotraukoje matome Siaulių rajono tarpkolūkinės brigados statybininkus, tvirtinančius naujos karvidės gegnes.

Ruoškimės meno saviveiklos apžiūrai

Siekiant sustiprinti meno saviveiklos pasiruošimą 1960 metų Respublikinei dainų šventei ir pakelti jos meninį-idėjinį lygį mūsų respublikoje, rengiama kaimo meno saviveiklos apžiūra. Joje dalyvaus kolūkių, tarybinių ūkių meno saviveiklos kolektyvai ir meninės agitbrigados, o taip pat miesto kultūros namų saviveiklininkai.

Mūsų rajone meno saviveiklos apžiūra vyks keturiose zonos: Degučių zonoje spalio 17 d., Turmantos — spalio 18 d., Zarasų — spalio 24 d. ir Antazavės — spalio 25 d. Čia bus atrinkti stipriausi meno saviveiklos kolektyvai rajoninei apžiūrai, kuri įvyks spalio 31 d.

Stropiai rajoninei meno saviveiklos apžiūrai ruošiasi Imbrado kultūros namai (direktorius drg. Denofas), Turmanto kultūros namai (direktorius drg. Dubovskis). Čia reguliariai vyksta repeticijos, saviveiklininkai apžiūrai ruošia naują programą. To negalima pasakyti apie Zatokų kultūros namus, kurių direktorius drg. Zarinas po jonių nutarė pailsėti ir dabar net kaip negali išsijudinti iš apsnūdimo. Panaši padėtis ir Antazavės kultūros namuose. Taip pat silpnai ruošiasi meno saviveiklos apžiūrai dauguma klubų-skaityklų.

Nepilnas mėnuo beliko iki rajoninės meno saviveik-

los apžiūros. Visų kultūros darbuotojų pareiga tinkamai jai pasiruošti. Reikia kuo daugiau kolūkiečių ir darbininkų, ypač jaunimo įtraukti į meno saviveiklos ratelius. Kiekvienas kultūros darbuotojas turi atsiminti, kad rajoninėje apžiūroje bus įvertintas jo darbas vystant meno saviveiklą kolūkiniame kaime.

J. Mikalajūnaitė

L. e. Zarasų rajono kultūros namų direktoriaus pareigas

KELIAS Į KOSMOSĄ ATVERTAS!

(Atkelta iš 3 psl.).
kartų didesnis už pačios raketos ryškumą. Dėl to ir buvo galima fotografijos kameromis ir elektroniniais teleskopais matyti ir fotografuoti kometa toli nuo Žemės. Norint geriau matyti kometa, reikėjo sumažinti Mėnulio šviesą, susidedančią iš įvairių spalvų. Tam tikslui kameros ir teleskopai aprūpinti specialiais šviesos filtrais, kurie praleidžia tik geltoną spalvą, o visas kitas sutaliko.

Kometa stebėjo daugelis observatorių Tarybų Sąjungos pietuose ir užsienyje. Ką jos pamatė? Kometa buvo sudaryta, kai raketa buvo nuo mūsų beveik už 150 tūkstančių kilometrų. Iš pradžių pasirodė „nauja“

žvaigždė, kurios ryškumas greitai augo. Po minutės kometa tapo greitai besiplečiančiu žiedu. Kartu jos ryškumas pradėjo silpnėti. Pe keturių minučių kometa jau nebesimatė. Specialistų padarytos dirbtinės kometos fotografijos leidžia patikslinti kosminės raketos kelią į Mėnulį, o taip pat nustatyti natrio garų debesies plėtimosi greitį ir dirbtinės kometos dydį.

Visa medžiaga, gaunama kosmine raketa, turi didelės mokslinės reikšmės. Dabar šifruojamos radiogramos, pasiųstos iš raketos.

V. Jesipovas

Valstybinio P. Sternbergo vardo Astronomijos instituto mokslinis bendradarbis

Pirmieji tūkstančiai

„Už taiką“ kolūkyje šiame metais išaugo geras linų derlius.

Ir štai pirmosios tonos šiaudelių bei sėmenų jau pristatyta į linų paruošų

punktą. Už 1900 kg šiaudelių ir 3694 kg linų sėmenų kolūkis gavo pirmuosius 22333 rublius.

G. Kurakinas

Įsisavinamos pievos

P. Cvirkos vardo kolūkyje numatoma atlikti melioracijos darbus ir įsisavinti 60 ha kultūrinių pievų. Šiais metais jau bus įsisavinta 5 ha. Be Zarasų MMS darbininkų melioracijos darbuo-

se dalyvauja ir kolūkiečiai. Paskutiniu metu kolūkio šoferiai Alejūnas ir Visaičinskas veža iš stoties trąšas naujai įsisavintoms pievoms patrešti.

V. Neverauskaitė

MELŽEJŲ LENKTYNIAVIMAS

Geriausios rajono kolūkių
ir tarybinių ūkių melžėjos

(Daviniai nuo 1959 m. I. 1 d. iki IX. 30 d.)

El. Nr.	Melžėjų pavardės	Pr. melžta pieno iš kiekvienos karvės (litrais)	Kolūkių pavadinimas
1.	E. Meduneckaja	2764	„Lenino atminimo“
2.	J. Ramanauskaitė	2624	P. Cvirkos vardo
3.	M. Skvarčinskaitė	2579	„
4.	F. Meduneckaja	2502	„Lenino atminimo“
5.	N. Vežukovskaja	2464	„
6.	F. Burlakova	2381	„
7.	Ovčinkova	2352	P. Cvirkos vardo
8.	G. Saltienė	2309	„
9.	G. Petkevičiūtė	2252	„
10.	P. Jegorova	2250	„Lenino atminimo“
11.	J. Belevič	2247	„
12.	J. Dumbravaitė	2220	M. Melnikaitės vardo
13.	R. Tvardovskaja	2171	„Lenino atminimo“
14.	S. Cernomorda	2147	„
15.	M. Michailova	2120	Zdanovo vardo
16.	Z. Matusevič	2117	„Lenino atminimo“
17.	G. Dumbravaitė	1988	M. Melnikaitės vardo
18.	Z. Semel	1985	„Lenino atminimo“
19.	V. Silina	1978	„
20.	M. Griščenko	1970	Capajevos vardo
21.	E. Loginova	1966	„
22.	M. Lavrenova	1952	„
23.	O. Rutulienė	1950	„Pirmūno“
24.	K. Kurakina	1929	„Už taiką“
25.	M. Rinkevičiūtė	1891	Stalino vardo
26.	J. Gasevičiūtė	1884	M. Melnikaitės vardo
27.	M. Archipova	1881	Capajevos vardo
28.	O. Rončienė	1879	Stalino vardo
29.	S. Kumpinienė	1878	„
30.	V. Skvarčinskaitė	1873	Capajevos vardo
31.	A. Umbrasaitė	1844	M. Melnikaitės vardo
32.	N. Ignatjeva	1840	Zdanovo vardo
33.	A. Sedukytė	1823	Stalino vardo
34.	S. Veličkaitė	1820	Capajevos vardo
35.	L. Saltytė	1818	Zdanovo vardo
36.	K. Semionova	1814	„Už taiką“
37.	J. Mažeikaitė	1809	„Tarybinio artojo“
38.	Z. Juškėnaitė	1803	„
39.	A. Zemienė	1799	„Tarybų Lietuvos“
40.	J. Umbrasaitė	1792	M. Melnikaitės vardo
41.	E. Radzivilova	1772	Zdanovo vardo
42.	A. Saltytė	1770	„
43.	A. Saltytė	1770	„
44.	M. Stankevičiūtė	1758	M. Melnikaitės vardo
45.	V. Meduneckaja	1752	„Zemdirbio“
46.	G. Vitaitė	1740	Stalino vardo
47.	O. Ardišauskaitė	1714	„Pirmūno“
48.	M. Paurytė	1710	Kalinino vardo
49.	Z. Savičenko	1709	Capajevos vardo
50.	F. Jermakova	1692	„
51.	V. Mažeikaitė	1691	„Tarybinio artojo“
52.	A. Radzivilova	1690	Zdanovo vardo
53.	M. Grauzienė	1690	Stalino vardo
54.	V. Vavilavičiūtė	1682	„Pirmūno“
55.	V. Grigorjeva	1681	Puškinos vardo
56.	S. Dilevičiūtė	1673	P. Cvirkos vardo
57.	B. Mažeikienė	1666	„Tarybinio artojo“
58.	A. Nalivaikienė	1662	„Aušros“
59.	A. Bakutytė	1638	„Pirmūno“
60.	V. Billienė	1617	Mičurino vardo
61.	E. Savičenko	1614	Capajevos vardo
62.	S. Sakalytė	1608	M. Melnikaitės vardo
63.	Vozzelevičiūtė	1592	„
64.	L. Ramanauskaitė	1587	P. Cvirkos vardo
65.	E. Sakalytė	1587	„Pirmūno“
66.	L. Sablinskaitė	1582	„Tarybinio artojo“
67.	A. Vainauskaitė	1580	„Pirmūno“
68.	V. Sileikytė	1575	Stalino vardo
69.	O. Traškauskaitė	1575	„Pažangos“
70.	Kravcevičiūtė	1570	Stalino vardo
71.	M. Burokaitė	1567	V. Kudirkos vardo
72.	O. Partnovaitė	1556	„Tarybų Lietuvos“
73.	V. Plešonienė	1543	„Tarybinio artojo“
74.	Z. Grigorjeva	1534	Puškinos vardo
75.	J. Lapėnaitė	1533	„Nemuno“
76.	J. Dainytė	1533	„Pirmūno“
77.	K. Leontjeva	1528	„Lenino atminimo“
78.	V. Aleknaitė	1528	Stalino vardo
79.	Rusmanovaitė	1527	„Už taiką“
80.	G. Mažeikaitė	1521	„Tarybinio artojo“
81.	O. Kiršienė	1509	„Pažangos“
82.	A. Statavičiūtė	1507	„Tarybų Lietuvos“
83.	J. Dubovskaja	1504*	„Raudonojo Spalio“
84.	S. Pumputytė	1502	„Tarybų Lietuvos“
85.	G. Ancelytė	1488	„Tarybinio artojo“
86.	A. Bakutienė	1470	„Pirmūno“
87.	O. Zemytė	1468	„Tarybų Lietuvos“
88.	B. Statavičienė	1456	„Aušros“
89.	E. Lukošūnaitė	1453	V. Kudirkos vardo

TARYBINIAI ŪKIAI

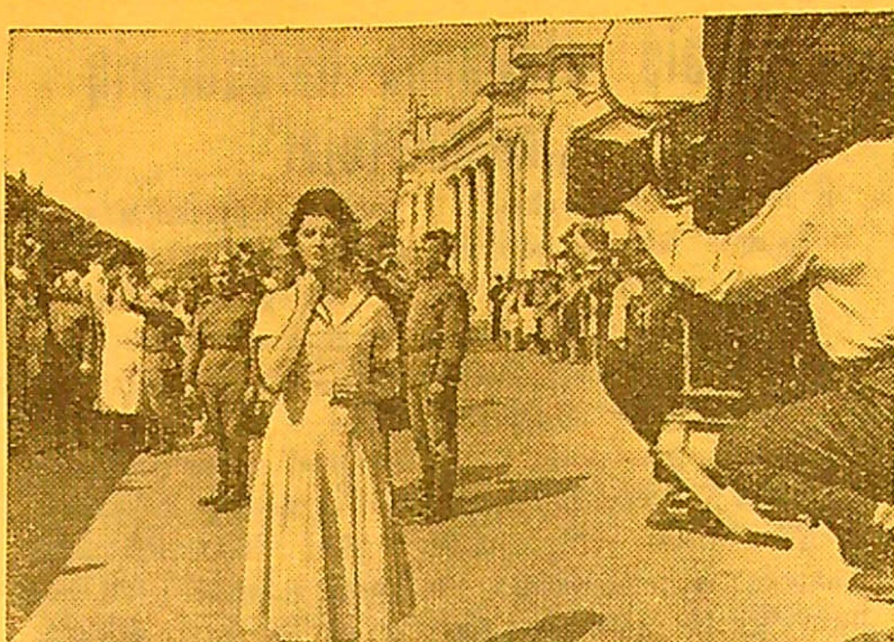
1.	J. Beliavskaja	2058*	Kimbartiškių
2.	S. Kazulienė	2051	„Tautų draugystės“
3.	F. Grigorjeva	1938	„
4.	J. Vaičiukaitė	1922	„
5.	A. Sirotkina	1879	„
6.	E. Michailova	1861	„
7.	B. Valainienė	1836	„
8.	V. Subatienė	1816	„
9.	J. Rimkienė	1809	„
10.	V. Macijauskienė	1768	„
11.	A. Jeršova	1638	„
12.	M. Balčiūnaitė	1611	„

*) Daviniai rugsėjo 20 d.

„Gruzija-film“ kinostudijos darbuotojai kartu su Bratislavos (Cekoslovakija) meninių filmų kinostudija suka naują filmą „Nutraukta daina“.

Filmas pasakoja apie slovakų-kareivį, kuris, būdamas sužeistas, pateko į vieną iš Gruzijos karo ligoninių ir apie gruzinę-gydytoją, išgelbėjusią jam gyvybę.

Nuotraukoje: „Nutrauktos dainos“ filmavimo momentas. Priešakyje — artistė Lija Eliava.

STREIKAI LOTYNŲ AMERIKOJE

Smarkiai pablogėjus ekonominei padėčiai, Urugvajaus darbo žmonės toliau kelia streikus. Per metus nebuvo nė vienos dienos be streikų. Visuotinį 24 valandų streiką paskelbė daugelio valstybinių įstaigų tarnautojai. 48 valandų streiką organizavo duonos kepėklų darbininkai. Streikuoją sveikatos apsaugos darbuotojai. Apie dvi savaites vyksta Urugvajaus malmūnų darbininkų streikas. 84 procentai banko tarnautojų asociacijos narių balsavo už streiką, įgalioję asociacijos vadovybę paskelbti jį bet kuriuo metu.

Pagrindinis visų streikų

dalyvių reikalavimas — paskirti darbo užmokestį ir imtis priemonių kainų kilimui apriboti.

* * *

Argentinoje toliau streikuoja 500 tūkstančių metalistų ir tekstilinkų, reikalaujančių padidinti darbo užmokestį. Siomis dienomis prasidėjo sostinės malmūnų darbininkų streikas. Ketvirtą savaitę streikuoją Tukumano provincijos mokytojai. Numatyta organizuoti trijų dienų duonos kepėklų darbuotojų streiką. Masiški streikai šalyje kyla dėl nuolatinio pragyvenimo brangimo.

(TASS-ELTA).

Trumpi pranešimai

Belgrade pasibaigė tarptautinis kino festivalis, skirtas žmogui apsaugoti važiuojant transportu. Festivalyje dalyvavo 16 šalių. Aukso atmintinis medalis suteiktas japonų kino filmui „760 žmogžudysčių“, sidabro medalis — lenkų filmui „Kelių bepročiai“, bronzos — vengrų filmui „Pavojaingas laikas“. Tarybiniam filmui „Kiskelis“ paskirta speciali premija už geriausią filmą vaikams.

Vakarų Vokietijoje Hildesheimo rajone vyksta Anglijos kariuomenės ma-

nevrų, kuriuose dalyvauja aviacija ir tankų daliniai. Manevrai vyksta „atominio karo sąlygomis“. Be kita ko, spalio 8 ir 9 dienomis Hildesheimo rajone įvyks sprogimai, panašūs į atominės bombos sproginimus.

Salonikuose pasibaigė XXIV tarptautinė Salonikų mugė. Mugės lankytojai ypač domėjosi socialistinių šalių paviljonais. Tarybų Sąjungos paviljoną per 24 dienas apžiūrėjo daugiau kaip 1.300.000 žmonių.

(TASS-ELTA).

Saugokime archeologinius paminklus

Archeologiniais paminklais vadiname senovės žmonių stovyklų vietas, — sodybvietais, piliakalnius, senkapius, kulto vietas (alkavietes). Iš jų stambiausi ir įspūdingiausi yra piliakalniai, kurių mūrų rajone sutinkame nemažai. Jokie kiti senovės paminklai neatidengia tiek paslapčių, kaip piliakalniai.

Piliakalniai yra žmonių kolektyvinio darbo rezultatas. Tad būdami kolektyvinio darbo paminklais, jie daug pasakoja apie mūsų krašto praeitį. Jiems dažniausiai būdavo parinktos sunkiai prieinamos vietos, kurias iš dalies apsaugodavo įvairios gamtinės kliūtys: upės, ežerai, pelkės arba aukšti skardžiai. Be to, prie piliakalnių buvo dar supilami įvairūs žemės sustiprinimai.

Apie piliakalnius liaudis yra sukūrusi daug padavimų, kuriuose ji laiko švedų arba prancūzų supiltais kalvais arba vietomis, kur seniau nugrimzdę dvarai bei bažnyčios. Aišku, padavimas apie piliakalnius susidaryti daugiausia įtakos turėjo kokie nors istoriniai įvykiai. Padavimuose sakoma, kad piliakalnius supylė kareiviai. Todėl

kartais piliakalniai ir vadinami „švedkapiais“ ir „prancūzkapiais“. Tačiau nei švedai, nei prancūzai piliakalnių nėra supylę. Juos įrengė feodalams priklausantių sričių gyventojai. Pavyzdžiui, mūsų rajone Zdanovo vardo kolūkyje Subotiškių kaime yra piliakalnis, vadinamas „prancūzkapiu“, „Pažangos“ kolūkyje Galminių kaime ir J. Zemaitės vardo kolūkyje Morliškių kaime yra piliakalniai, vadinami „švedkapiais“.

Salia piliakalnių ir alkakalnių laukuose randami pavieniai akmenys. Kai kuriuose iš jų yra žmogaus ranka iškalti ženklai arba gamtos jėgų padarytos duobutės, panašios į žmogaus pėdas. Tos pėdos dažnai vadinamos dievo arba velnio pėdomis. Toks akmuo yra J. Zemaitės vardo kolūkyje Medoliškių kaime.

Gana svarbus istorijos mokslui paminklas yra senovės kapai. Pagal savo išorę juos galima suskirstyti į dvi grupes: plokštinius kapus ir pilkapius. Plokštiniams kapams vadiname tokius kapinynus, kur mirusieji laidojami iškasose duobėse nesupilant jokio antkapio. Pilkapiai turi 3—4

Stichinė nelaimė Japonijoje

Siomis dienomis praužęs Japonijoje niokojantis taifūnas buvo smarkiausias prieškario ir pokario metais. Nuo taifūno, kurio metu pūtė uraganiniai vėjai, lijo smarkus lietus ir kilo potvyniai, nukentėjo 38 šalies prefektūros.

Laikraščio „Nihon Keidzai“ duomenimis, dėl stichinės nelaimės nukentėjo 200 tūkstančių šeimų arba maždaug milijonas žmonių. Vyriausioji policijos valdyba paskelbė, jog išankstiniais duomenimis įvairiuose šalies rajonuose žuvo 2964 žmonės, sužeista 9343 ir žuvo be žinios 1781 žmogus. Didžiausias nuostolis padarytas penkių centrinių Japonijos prefektūrų gyventojams ir ūkiui.

Pakraščių rajonuose, kur bangos siekė 40 metrų aukštį, nuskendo 50 laivų, 381 laivas buvo išmestas į krantą ir sudaužytas.

Išankstiniais apskaičiavimais, iš viso nuostolių padaryta už 100 su viršum milijardų jenų.

Nukentėjusiems gyventojams padėti ir liaudies ūkiui atkurti Japonijos vyriausybė nutarė sudaryti komitetą kovai su taifūno pasekmėmis.

(TASS-ELTA).

Reportažas apie
30.000 pašto ženklų

Ar jūs matėte pašto ženklą, skirtą antrajai tarybinei kosminei raketai?

Kosminės raketos viešėjimo mėnulyje ketvirtą dieną toks pašto ženklas jau buvo Zarasuose.

Neįtikėtina kreiptis į paštą ar spaudos kioską; iš tikrųjų ten niekas jo nematė. Ir vargu, ar pašto darbuotojai įtaria apie jo egzistavimą...

O mes apsilankykime ramioje ir ūksmingoje Petro Cvirkos gatvėje. Vieną iš šios gatvės namų labai dažnai aplanko mergina su laiškanėšio krepšiu. Adresas Marijonas Makauskas gauna laiškus vos ne iš viso pasaulio: VDR ir Naujosios Zelandijos, Indonezijos ir JAV, Prancūzijos ir Juodosios Afrikos... Pašto ženklų ir vokų albumai — knygų lentynose, ant palangių, rašomojo stalo. Tikriausiai, atspėsitė: mes esame pas vieną žymiausių filatelistų ir filumenistų, žinomą ne tik Lietuvoje... Penkiolika korespondentų įvairiose pasaulio šalyse, su kuriais Marijonas Makauskas keičiasi pašto ženklais, pirmos dienos vokais ir degtukų dėžučių etikėmis, kaskart papildoma naujovėmis zarasiškio albumus.

„Senjoro Marijonas Makauskas...“ — rašo esperanto kalba senojo Marijono bičiulis iš tolimos Japonijos. Ir štai prieš mus savotiškas rytų grožis, kurį talentingas tokiets dailininkas įkūnijo mažame popieriaus stačiakampyje.

Irakas, Izraelis, Kenija... Ir be abejo, pašto ženklai tų valstybių, kurioms jie sudaro žymias pajamas biudžete. Tai — Monako, San Marino ir kitos valstybės — nykštukės... Kiekvienas toks pašto ženklas vaizdžiai pasakoja apie savo tautos vystymąsi, kultūrą, apie jos istorines ir meno vertybes. Ir nejuočiomis atrodo, kad mažame name P. Cvirkos gatvėje telpa viso pasaulio tautų miniatiūrinis muziejus.

Kaip jau minėjome, pensininkas M. Makauskas užsiiminėja ne tik pašto ženklų rinkimu, bet ir degtukų dėžučių etikėčių kolekcionavimu, kurių turį priinkęs apie... 10 tūkstančių.

Mažus fotoaparatus mes įpratę lyginti su degtukų dėžutėmis. O Marijonas Makauskas mums parodė degtukų dėžutę sulig fotoaparatu „Kijev“!

— Filatelija užsiiminėju nuo mažens. Sią aistrą paveldėjau iš savo tėvo, — pasakoja Makauskas.

Ir reikia pasakyti, ta pačia aistra „užsikrėtė“ ir Marijono sūnus, Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko vardo universiteto dėstytojas Stasys Makauskas, kurio pašto ženklų kolekcijos VI-ajame jaunimo festivalyje Maskvoje buvo įvertintos bronzos medaliu.

A. Matiukas

Redaktorius
H. JURSYS

Kino teatruose

ZARASAI — „Jaunikis iš ano pasaulio“ — 6—7 d. d.
DEGUČIAI — „Svetimi vaikai“ — 6—7 d. d.
TURMANTAS — „Užsispyrėliai“ — 6—7 d. d.

A. Urbonaitė
Zarasų kraštotyros muziejaus
direktorius